

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.535/2009/3. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2010. évi február hó 16. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

ítéletet:

A lőfegyverrel visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt I.rendű vádlott és társai ellen indult büntető ügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2009. évi június hó 17. napján kihirdetett 9.B.878/2007/14. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett IV. r. vádlottra vonatkozó részét megváltoztatja a következők szerint:

A pénzbüntetés napi tétel számát 400-ra (négy százra) súlyosítja.

Az így kiszabott 360.000 (háromszázhatvan ezer) Ft pénzbüntetést meg nem fizetés esetén 400 (négy száz) napi fogház-büntetésre kell átváltoztatni.

Az elsőfokú ítéletnek az e vádlottra vonatkozó részét egyebekben helyben hagyja.

I. r., II. r., III. r. és VI. r. vádlottak tekintetében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

A másodfokú bíróság elrendeli, hogy az ügyet az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I. r. vádlott terhére súlyosításért, a börtönbüntetés tartamának lényeges felemelése, a felfüggesztés mellőzése, közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, II. r. vádlott terhére felmentése miatt, megalapozatlanság okából, büntetés kiszabása, VI. r. vádlott terhére súlyosítás, felfüggesztett szabadságvesztés és lefokozás katonai mellékbüntetés, VI. r. vádlott terhére felmentése miatt, megalapozatlanság okából, hatályon kívül helyezés érdekében jelentett be fellebbezést.

III. r. vádlott és a védője fementésért, IV. r. vádlott védője a bűnösség téves megállapítása miatt, 3 rb. hivatali visszaélés büntettének vádja alóli felmentésért és a büntetés enyhítéséért fellebbezett.

Az ügyész a fellebbezés írásbeli indokolásában I. r. vádlottat érintően is az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tartotta szükségesnek megalapozatlanság - Be. 351. § (2) bekezdés d/ pont - okából.

II. r. vádlott bűnössége az elsőfokú bíróság irányadó tényállása alapján megállapítható, s végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazását, IV. r. vádlottat érintően pedig a büntetés súlyosítását, felfüggesztett szabadságvesztés büntetés és lefokozás katonai mellékbüntetés kiszabását indítványozta.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. A kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú ítélet I. és IV. tényállási pontjai - I. r., II. r., III. r. és VI. r. vádlottakat érintően - a Be. 351.§-a (2) bekezdésének b/, c/ és d/ pontjaiban írt okokból megalapozatlan. A tényállás egyrészt hiányos, valamint részben iratellenes és a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. A titkos információgyűjtés eredményeként keletkezett telefonlehallgatási anyag tartalma ugyanis az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállás megállapítása irányába is mutathat mindkét tényállási pontot illetően. Ezeket a bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem teljeskörűen és nem kellő részletességgel értékelte, nem adta indokát annak, hogy egyes bizonyítékokat miért nem fogadott el.

A megalapozatlanság a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, mivel a lehallgatási anyag vizsgálata során a vádlottak és a tanúk ismételt meghallgatása, esetleges szembesítése lehet szükséges.

Arra is kitért, hogy I. r. és II. r. vádlottak között miért nem merült fel érdekellentét, s ezért mindkét vádlott védelmét ugyanaz a védő elláthatta.

IV. r. vádlott esetében megítélése szerint is a büntetés célja végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetéssel érhető el.

IV. r. vádlottat érintően az elsőfokú ítélet megváltoztatását - büntetése súlyosítását - I. r., II. r., III. r. és VI. r. vádlottak vonatkozásában az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta nyilvános ülésen.

A fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratában foglaltakat a nyilvános ülésen változatlanul fenntartotta.

I. r. és II. r., valamint VI. r. vádlottak védője az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

III. r. vádlott védője egyetértett azzal az ügyészi állásponttal, hogy az elsőfokú bíróság nem kellő alapossgal tárta fel a tényállást. Olyan bizonyíték nem merült fel, amely a vádlott bűnösségét alátámasztaná, ezért bizonyítékok hiányában történő felmentésre kell következtetést levonni. Igazolást is csatolt arra vonatkozóan, hogy a ... Mg. Termelő és Szolgáltató Zrt.-nek semmiféle kára nem keletkezett.

IV. r. vádlott védője a részbeni felmentésre irányuló fellebbezést fenntartotta, mivel 3 rb. bűncselekmény tekintetében a vádirati tényállás sem tartalmaz bűncselekményt. A vádlott

a régi sportbarátságra tekintettel adott szóban tájékoztatást, nem keletkezett jogtalan előny.

A másodfokú bíróság eltérő álláspontja esetén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, s annak figyelembe vételét, hogy a vádlottnak két kiskorú gyermeke van, kiváló parancsnoki jellemzést kapott, két és fél éve felfüggesztés hatálya alatt állt, csaknem négy év telt el, s így visszatérhet a munkájához, ahová várják vissza.

Az ítélet tábla a fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet a Be. 348. §-ának (1) bekezdése értelmében az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált, kivéve V. r. vádlottat érintően, minthogy e vádlottal szemben az ítélet első fokon jogerőre emelkedett, a jelen felülbírálat a Be. 349. §-ának (1) bekezdése értelmében reá nem terjedt ki.

A fellebbezések elbírálása a Be. 361-362. §-aiban szabályozott nyilvános ülésen történt, mivel tárgyalás tartásának a Be. 363. §-ában írt feltételei nem álltak fenn.

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása érdekében lefolytatta a bizonyítási eljárást, s beszerezte a szükséges bizonyítékok mindegyikét is. A Be. 351. §-ának (2) bekezdésében felsorolt, s megalapozatlanságot eredményező okoktól mentes tényállás csupán a II. pontban írtakat illetően állapítható meg. A tényállás további pontjaival kapcsolatos, felülbírálat során tett megállapítások kifejtése a későbbiekben fog megtörténni.

IV. r. vádlott az eljárás során mindvégig beismerő vallomásokat tett, amelyekben bár a tényeket nem vitatta, de azok kétségtelenül a bűnösség elismerésére nem terjedtek ki. Lényegében ennek felelt meg az egyes cselekmények tekintetében előterjesztett védekezése is, amely szerint őt semmilyen bűnös szándék nem vezette.

Az elsőfokú bíróság a tényállásban foglaltak megállapításánál IV. r. vádlott vallomása mellett az e körben kihallgatott tanúk vallomását, valamint a nyomozati iratok 83. lapszáma alatt található okirati bizonyítékot tekintette irányadónak - I. fokú ítélet 27. oldal utolsó bekezdés -.

A bírói engedéllyel történt titkos információgyűjtés eredményeként keletkezett hangfelvételek, valamint az ezek alapján készült jelentések bizonyítékként történő figyelembevételére és értékelésére vonatkozó hivatkozásokat az elsőfokú ítéletből mellőzni szükséges. Ennek az az oka, hogy a titkos információgyűjtés feltételei IV. r. vádlott tekintetében nem állapíthatók meg. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2006. február 23. napján meghozott végzéseivel engedélyezte e vádlott kép mobiltelefon készülékének, valamint vele összefüggésben ... és ... mobiltelefon készülékeinek lehallgatását - a készülékeken továbbított közlés tartalmának megismerését és technikai eszközzel történő rögzítését -. Az eljárás tárgya sorozat jelleggel elkövetett hivatali visszaélés bűntette - Btk. 225. § -. A hangfelvételek és a jelentések bizonyítási eszközként való felhasználását a Szolnoki Városi Bíróság a 2007. január 29. napján meghozott végzésében engedélyezte.

Az elkövetés és a titkos adatszerzés engedélyezése idején hatályos Be. 201.§-a (1) bekezdésének d/ pontja értelmében titkos adatszerzésnek akkor van helye, ha az eljárás „sorozatban vagy szervezett elkövetéssel megvalósuló (ideértve az üzletszerűen, bűnszövetségben vagy bűnszervezetben történő elkövetést is) bűncselekmény vagy ilyen jellegű bűncselekmény kísérletének, illetőleg előkészületének gyanúja miatt folyik.

Az általánosság szintjét mutató sorozatos elkövetés ugyan ismert a bírói gyakorlatban, azonban az nem anyagi jogi fogalom /például az előzetes letartóztatás feltételeinek a vizsgálatakor bírhat jelentőséggel/. A szervezett elkövetés pedig az értelmező rendelkezésekben - 137. § - konkrétan nevesített bűnszövetségként, vagy bűnszervezetben elkövetett szabályozásként jelenik meg. Az üzletszerűen elkövetés fogalma ugyancsak az értelmező rendelkezések között nyert meghatározást.

A hivatali visszaélés büntetnének sem az üzletszerűség, sem a bűnszövetség nem minősítő körülménye, míg bűnszervezetben való elkövetés sem jöhet szóba, hiszen az nem is képezte a vád tárgyát.

Az Alkotmánybíróság 2/2007. (I. 24.) AB határozata 2007. december 31. napjával ezeket a gyakran eltérően értelmezett és kifogásolt feltételeket megsemmisítette, majd a 2008. január 1. napján hatályba lépett 2007. évi CLXXXIII. törvény az Alkotmánybíróság határozatának és indokolásának megfelelően módosította a Be. 201. §-át is, illetőleg ismételten a Be. V. címét - Bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés -.

Az új, s jelenleg hatályos Be. 201. §-a (1) bekezdésének c/ pontja a titkos adatszerzés lehetőségét a hivatali visszaélés három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett alakzata esetén is lehetővé teszi.

A Be. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni. Ebből következően az időközben módosított, s az elsőfokú ítélet meghozatala idején - s jelenleg is - hatályos előbb felhívott rendelkezés visszamenőleges hatállyal történő alkalmazása alapvető garanciális okokból is kizárt.

A Be. 201. §-a (1) bekezdésének d/ pontjában írt feltétel nem teljesült, így a titkos adatszerzés eredménye bizonyítékként nem volt felhasználható a Be. 78. §-ának (4) bekezdése értelmében.

A bizonyítékok körének szűkülése - a titkos adatszerzés eredményeként keletkezett hangfelvételek és jelentések, mint bizonyítási eszközöknek a mellőzése miatt - nem befolyásolja IV. r. vádlott tekintetében a II. tényállásban megállapítottakat. Mindössze kisebb hiányosság - Be. 352. §-a (2) bekezdés b/ pont - volt feltárható, amelyet az ítéletábra az iratok tartalmának megfelelően a Be. 352. §-a (1) bekezdésének a/ pontja alapján pótol. E törvényhely alkalmazásával egészíti a tényállást azzal, hogy IV. r. vádlott ... telefonon tájékoztatta arról, hogy mi látható a nyilván tartóban róla.

Az előbbi kiegészítéssel a II. tényállás már teljesen és mindenben megalapozott, mely a Be. 352. §-ának (2) bekezdése értelmében a másodfokú felülbírálat alapját képezi.

A tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett IV. r. vádlott bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is helyes.

Az ítéletábra a jogi minősítés körében írtak kapcsán osztja az elsőfokú bíróság álláspontját. IV. r. vádlott hivatalos személynek minősül, a hivatali helyzetéből adódó lehetőséget használta arra, hogy a vele akár baráti, akár jó ismerősi viszonyban álló személyek - ..., ... - részére olyan szolgáltatást nyújtott, amelynek teljesítésére külön törvényekben szabályozott módon és feltételek mellett nyílt volna lehetősége. Ezek a feltételek és követelmények a kérelmezők oldaláról nem teljesültek.

A fegyverellenőrzésről történő tájékoztatásai - II. r. vádlott és ... tekintetében - úgyszintén a hivatali helyzettel egyéb módon történő visszaélés körébe sorolható magatartás, hiszen az alapvetően az ellenőrzési tevékenység céljával ellentétes.

A büntetés körében feltárt alanyi és tárgyi bűnösségi körülmények hiánytalanok, s azzal is egyet lehet érteni, hogy megfelelő joghátrány az enyhítő rendelkezések alkalmazásával kiszabott pénzbüntetés. Az ítélet tábla viszont a tekintetben nem értett egyet az elsőfokú bírósággal, hogy a bűncselekmények súlya nem jelentős és csak kis mértékben jelentenek veszélyt a társadalomra. A hivatali bűncselekmények, közöttük a hivatali visszaélés büntette, bármelyik elkövetési magatartás esetén, alapvetően alkalmasak a hivatalos személyek eljárásával kapcsolatos bizalom megingatására. A pénzbüntetés napi tételének mértéke eltúlzottan enyhe, sem a büntetés céljának, sem a büntetéskiszabási elveknek nem felel meg. Az általános és az egyéni megelőzés követelményét szigorúbb joghátrány biztosítja, ezért szükséges volt a büntetés súlyosítása, amelynek megfelelően az ítélet tábla a pénzbüntetés napi tétele számát 400-ra súlyosította. Úgy ítélte meg, hogy a csaknem négy éves időmúlás miatt nem indokolt más büntetési nem, szabadságvesztés alkalmazása. Alappal lehet arra következtetni, hogy egyrészt önmagában a büntetőeljárás, másrészt az ehhez kapcsolódó, esetleges más joghátrány a jövőre nézve kellő visszatartó erőt jelent az egyébként magas színvonalú munkát végzett vádlott számára. A másodfokú bíróság ezáltal lehetőséget adott annak bizonyítására, hogy a vádlott újból folytatni tudja a korábbi munkáját, feltételezve azt is, hogy annak minőségét nem vetette vissza a jelen eljárás.

A Btk. 52. §-ában foglalt szabálynak megfelelően történt a kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetés esetén fogház-büntetésre átváltoztatása, amelyről az elsőfokú bíróság egyébként pontatlanul rendelkezett. E törvényhely azt is szabályozza, hogy mi az átváltoztatás módja, nevezetesen azt, hogy egy napi tétel összegének a helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Az ítélet tábla az előzőekben írtakra tekintettel a fellebbezéssel érintett

IV. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét a büntetést kiszabó részében a Be. 372. §-ának (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 371. §-ának (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az ítélet tábla az I. és a IV. tényállásokat illetően - I. r.,

II. r., III. r. és VI. r. vádlottak tekintetében - nem helyezkedett a fellebbeviteli főügyészszéggel teljesen azonos álláspontra.

Elsőként azt kell leszögezni, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatásának kötelezettségét e tekintetben is teljesítette az elsőfokú bíróság. Annak a megítélése azonban akadályba ütközik, hogy a tényállás megalapozott-e, mert az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a szükséges és elvárható módon nem tett eleget.

II. r. vádlott vonatkozásában a tényállásban azt állapította meg, hogy

„I. rendű vádlott élettársa golyós fegyverét engedélye nélkül vitte el, ahhoz II. r. vádlott nem járult hozzá, de tudomással bírt arról, hogy élettársa, I. r. vádlott, esetenként jogosulatlanul vadászik, illetve arról, hogy fegyverét engedélye nélkül vadászatra elvitte.” (10. oldal harmadik bekezdés).

Az előbbi megállapításának sem a ténybeli, sem a jogi indokát nem adta, erre vonatkozóan az ítélet indokolásában semmiféle adat, utalás nincs.

Csak megjegyzést igényel, hogy a 23. oldal utolsó bekezdésében írtak ehhez képest némi ellentmondást mutatnak („... teljes bizonyossággal nem állapítható meg, hogy II. r. vádlott az engedéllyel tartott lőfegyverét élettársának, I. r. vádlottnak átadta.”), figyelemmel a 253/2004. (VIII.31.) Korm. rendelet szabályaira is.

I. r. vádlott védekezésével kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a védekezésével szemben az általa elismert lőfegyverrel történő vadászatot túli időpontokban történt telefonlehallgatásának anyaga nem fogadható el olyan bizonyítékként, amely kétséget kizáróan bizonyítaná azt, hogy az I. r. vádlott azokban az esetekben is a vadászatokon lőfegyverrel vadászott (22. oldal harmadik bekezdés).

Itt semmiféle konkrét bizonyítéknak - például nevesített és pontosan megjelölt lehallgatási anyag - az említése nem történt meg, ennek folytán szükségképpen és nyilvánvalóan elmaradt azoknak az értékelése is. Ezzel ellentétben olyan bizonyítékokra utalt, amelyet nem fogadott el, de mindezeknek az ismertetésével, valamint az erre vonatkozó indokaival teljesen adós maradt.

III. r. vádlottal kapcsolatban arra tekintettel, hogy a telefon beszélgetések anyagán kívül a megjelölt időpontokra semmilyen más személyi vagy tárgyi bizonyíték nem állt rendelkezésre, nem találta bizonyítottnak a 2006. március 31-i és május 3-i engedély nélküli lőfegyverrel történő vadászatot (22. oldal utolsó és 23. oldal első bekezdése).

Az elsőfokú bíróság tehát azt állapította meg, hogy van lehallgatási anyag - kontrétan azt ugyan nem jelölve meg -, viszont annak értékeléséről nem szól, s arról sem, hogy álláspontja kialakításának mi az indoka.

A I. és a IV. tényállás cselekményei szoros összefüggést mutatnak, amely összefüggés nem kizárólag csak a 2006. május 14. időpontot illetően a történeti tényállásra terjed ki, de vonatkozik ez VI. r. vádlott személyére is.

Amennyiben az elsőfokú bíróság az elmulasztott indokolási kötelezettségének a teljesítésével valamennyi bizonyítékot a mérlegelési körébe vonja, felmerülhet az eltérő tényállás megállapításának a lehetősége is.

Az indokolási kötelezettség olyan mértékű elmulasztása volt tetten érhető, amely annak megítélését is akadályozta, hogy az elsőfokú ítélet megalapozottsága tekintetében a másodfokú bíróság bármilyen álláspontot el tudjon foglalni. Ez az ok az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmatlanságát eredményezte, amelynek szükségszerű következménye volt a Be. 373. §-a (1) bekezdésének III/a/ pontja alapján az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítása.

Az elsőfokú bíróságnak az eljárást a tárgyalási szaktól kell megismételnie - utalva a Be. 378. §-ának (1) bekezdésére -, s a hatályon kívül helyezéssel érintett vádlottak és cselekményeik - I. és IV. tényállás - tekintetében a bizonyítási eljárást újból lefolytatni a Be. 404. §-ában foglaltak megfelelő alkalmazásával. Valamennyi bizonyíték - közöttük a lehallgatási anyag is - egyenként és összességében történő értékelését és mérlegelését

követően megállapított tényállás alapján lehet megalapozott következtetést levonni a vádlottak bűnössége, avagy ártatlansága kérdésében.

Az ítélet tábla a Be. 378. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy a megismételt eljárás során az ügyet az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja.

Debrecen, 2010. évi február hó 16. napján

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Elek Margit sk. a tanács tagja, előadó,
Dr. Szabó József sk. a tanács tagja

Záradék:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 9.B.878/2007/14. számú ítélete a jelen másodfokú ítéletben írt változtatással IV. r. vádlottal szemben is jogerőre emelkedett és végrehajtható, míg I. r., II. r., III. r. és VI. r. vádlottak tekintetében a másodfokú ítélet jogerős.

Debrecen, 2010. évi február hó 16. napján

. Ficsór Gabriella sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

- kiadó -